

Asia: VN/11212/2025

Lausuntopyyntö yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Miten arvioitte yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjauksiksi valitun viiden suuntaviivan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta kokonaisuutena?

Yritysneuvonnan ja Suomen Uusyrityskeskukset -verkoston näkökulmasta luonnoksen viisi suuntaviivaa muodostavat johdonmukaisen ja kannustavan kokonaisuuden. Ne tukevat yrittäjyysmyönteisyyttä, talousosaamista, työelämäyhteistyötä sekä oppijoiden aktiivista toimijuutta. Erityisen myönteistä on yrittäjyyskasvatuksen ymmärtäminen laaja-alaisena toimintatapana eikä pelkästään yrityksen perustamiseen liittyvänä sisältönä.

Useissa kohdissa kannustetaan yrittäjyyden kokeilemiseen, mutta samalla oppijoille tulisi tarjota ikätasoisesti realistinen ymmärrys yritystoiminnan aloittamiseen liittyvästä sääntelystä, kuten ennakkoperintälain, verotuksen, vastuiden ja toimialakohtaisten velvoitteiden merkityksestä. Näiden huomioiminen vahvistaisi linjausten vaikuttavuutta ja tukisi turvallisia yrittäjyyskokeiluja.

1. Innostamme toiminnan ja kokeilun avulla yrittäjämäiseen toimintatapaan

Kannatamme vahvasti toiminnallisten menetelmien, yritysvierailujen, työelämäyhteistyön ja käytännön kokeilujen korostamista. Yrittäjyysosaaminen kehittyy aidosti tekemisen kautta. Samalla ehdotamme, että kokeilukulttuurin rinnalle lisätään tietoisuutta siitä, milloin harrastus-, projekti- tai oppimistoiminta muuttuu liiketoiminnaksi ja mitä velvoitteita tästä seuraa. Tämä lisäisi yrittäjyyskasvatuksen uskottavuutta ja auttaisi nuoria hahmottamaan yrittäjyyttä realistisesti mutta kannustavasti. Pidämme leikin varjolla oppimista tehokkaana ja erittäin tärkeänä varhaiskasvatuksessa ja alakouluikäisten kohdalla.

2. Tarjoamme joustavia mahdollisuuksia yrittäjyys- ja talousosaamisen edistämiseen

Linjaus tunnistaa hyvin yksilölliset oppimispolut ja paikalliset ratkaisut. Tätä tulisi vahvistaa entisestään kannustamalla alueellisiin yhteistyömalleihin kuntien, oppilaitosten, yritysten ja yritysneuvontaorganisaatioiden välillä. Lisäksi nuoren henkilön yrittäjyyden kokeilemiseen liittyviä juridisia esteitä ja epäselvyyksiä tulisi tunnistaa valtakunnallisesti. Oppijoille olisi hyödyllistä tarjota

perustiedot yritystoiminnan käynnistämisen käytännöistä, jotta kiinnostus yrittäjyyteen ei kariudu hallinnollisten kysymysten vuoksi. Leikin varjolla tapahtuva oppiminen on hyvä huomioida ikätasoisesti. Nykyiset yrityskylä-, leipomo-, NYT-yrittäjyys ja muut toiminnot vaativat laajamittaista aktivointia saavuttaakseen parhaan tehokkuuden. Liitteeseen 2 toivomme lisättävän myös Suomen Uusyrityskeskukset. Ne tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille tukea, asiantuntemusta ja toimintamalleja yrittäjyyskasvatukseen ja talousosaamisen toteuttamiseen.

3. Vahvistamme kasvatuksen ja koulutuksen parissa työskentelevien osaamista pitkäjänteisesti uudella ja päivittyvällä tiedolla

Pidämme tätä suuntaviivaa erittäin tärkeänä. Opettajien, ohjaajien ja koulutuksen johdon ajantasainen ymmärrys yrittäjyydestä vaikuttaa suoraan siihen, millainen kuva nuorille yrittäjyydestä muodostuu. Koulutuksessa tulisi hyödyntää tutkimustiedon lisäksi käytännön yritysneuvonnan kokemuksia sekä yritysten arkea kuvaavia esimerkkejä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yrittäjyyteen liittyvien stereotyyppien purkamiseen sekä yrittäjyyden monimuotoisuuden näkyväksi tekemiseen. Näkemyksemme mukaan opettajista ei tarvitse tehdä yrittäjiä, mutta alueellinen yhteistyö yritysneuvojen ja yritysasiantuntijoiden kanssa tuo laaja-alaisuutta opetukseen. Jo pelkästään vierailut yritysneuvonnassa voisivat laajentaa näkemyksiä yrittäjyydestä.

4. Valmistaudumme ja valmennamme tulevaisuuteen

Suuntaviiva vastaa hyvin työelämän murrokseen, teknologiseen kehitykseen ja alueellisiin osaamistarpeisiin. Ehdotamme, että yrittäjyyttä tarkastellaan entistä vahvemmin myös alueellisen elinvoiman ja pitovoiman näkökulmasta. Yrittäjyysmahdollisuuksia tulee tuoda esille erilaisissa toimintaympäristöissä, mukaan lukien maaseutualueet, luovat alat, digitaaliset palvelut sekä korkean osaamisen erikoisalut. Myös yritystoiminnan jatkaminen omistajanvaihdoksin ja yrityskaupoin ovat mahdollisia yrittäjyyspolkuja. Näin voidaan vähentää nuorten helposti kokemaa näköalattomuutta ja vahvistaa uskoa paikallisiin mahdollisuuksiin. Havaintojemme mukaan monimuotoyrittäjyys kasvaa tulevaisuudessa. Yhä useampi työskentelee sekä työntekijänä- että yrittäjänä ja kevytyrittäjyys lisääntyy. Nämä näkökulmat ja niiden toimintaympäristön edellytykset on hyvä ottaa yrittäjyyskasvatuksessa huomioon.

5 Työskentelemme kestävän tulevaisuuden puolesta

Kannatamme kestävän kehityksen ja vastuullisen yrittäjyyden vahvaa asemaa linjauksissa. Vastuullisuus tulee nähdä yritystoiminnan luonnollisena osana eikä erillisenä teemana. Samalla olisi hyödyllistä korostaa, että terveyteen, turvallisuuteen, kuluttajansuojaan ja yhteiskuntavastuuseen liittyvä sääntely mahdollistaa kestävää yritystoimintaa ja luottamusta markkinoilla. Tämä auttaa rakentamaan realistisen kuvan yritysten toimintaympäristöstä.

Muut mahdolliset huomiot linjausluonnoksesta

Luonnoksen tavoitteet ovat pääosin hyvin perusteltuja. Yrittäjyyttä käsittelevissä osuuksissa olisi tärkeää korostaa yrittäjyyden monimuotoisuutta, yksinyrittäjyyttä, mikroyrityksiä sekä niiden merkitystä työllisyydelle ja paikalliselle elinvoimalle. Käytännön yrittäjyysosaaminen muodostuu kokemuksesta, ohjauksesta ja toimintaympäristön ymmärtämisestä. Suomen uusyrityskeskusverkosto toimii paikallisena asiantuntijana ja toivomme myös koulutuksen esiintuovan yrittäjyyden laajat tukiverkostot ja ohjaavan niiden äärelle.

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjausluonnoksen liitteessä 2 on esimerkinomaisesti lueteltu organisaatioita, jotka tarjoavat kouluille ja oppilaitoksille tukea,

asiantuntemusta ja toimintamalleja yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen toteuttamiseen. Mitä organisaatioita liitteeseen 2 olisi syytä lisätä? Ilmoita organisaatio, lyhyt kuvaus sen päätehtävästä ja keinoista, joilla organisaatio tukee kouluja ja oppilaitoksia yrittäjyyskasvatuksessa ja talousosaamisen edistämisessä.

Suomen Uusyrityskeskusten verkosto. Valtakunnallinen yritysneuvontaverkosto, joka tarjoaa maksutonta, luottamuksellista ja kaikille avointa neuvontaa yritystoiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen. Uusyrityskeskukset tekevät yhteistyötä kuntien, oppilaitosten, elinkeinoyhtiöiden ja muiden yrittäjyyttä edistävien toimijoiden kanssa. Verkosto tukee yrittäjyyskasvatusta asiantuntijavierailuilla, yrittäjyysinfoilla, yrityksen perustamiseen liittyvällä ohjauksella, oppilaitosyhteistyöllä sekä ohjaamalla yrittäjyydestä kiinnostuneita henkilöitä suunnitelmallisen ja laatustandardoidun yritysneuvonnan piiriin. Lisäksi Uusyrityskeskukset vahvistavat talousosaamista liiketoimintasuunnittelun, kannattavuuslaskennan, rahoituksen ja yritystoiminnan vastuullisen käynnistämisen näkökulmista. Toivomme liitteeseen 2 lisättävän Suomen Uusyrityskeskukset.

Komi Anneli
Suomen Uusyrityskeskukset ry